

STORTINGET

Innst. 270 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 43 LS (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 27/2020 av 7. februar 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2015/2436 (nytt varemerkedirektiv) og samtykke til tiltredelse til Singaporetraktaten 27. mars 2006 om varemerkerett

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 27/2020 om innlemmelse av det nye varemerkedirektivet i EØS-avtalen. Videre bes det om Stortingets samtykke til tiltredelse til Singaporetraktaten om varemerkerett, som er fremforhandlet i regi av Verdens immaterialrettsorganisasjon (WIPO).

EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av nytt varemerkedirektiv i EØS-avtalen

Innlemmelse i EØS-avtalen

Det nye varemerkedirektivet er vedtatt med hjemmel i artikkel 114 TEUV om det indre marked, og erstatter varemerkedirektivet fra 2008, som allerede er innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XVII Opphavsrett nr. 9 h.

I likhet med forrige direktiv gjelder det nye direktivet særlig vilkårene for enerett til varemerker ved registrering og innholdet i denne eneretten samt bruksplikt for registrerte varemerker. At disse forholdene er harmonisert i det indre marked, er viktig for det indre mar-

keds funksjon. Disse delene av direktivet anses derfor som EØS-relevante, på lik linje med forrige direktiv. Samtidig har direktivet bestemmelser om krav til varemerkesøknader, saksbehandling hos registreringsmyndighetene og om varemerker som eiendomsobjekt, der det ikke tidligere har vært harmonisert regelverk i EØS, og der tilknytningen til det indre markedes funksjon ikke er like nær som for de materielle reglene om eneretten. Departementet opplyser i proposisjonen at det imidlertid ikke har sett det som nødvendig å ta initiativ til tilpasningstekst for disse delene av direktivet. Direktivet regulerer ikke sanksjoner og håndheving.

Det har blitt enighet mellom EØS/EFTA-statene og EU-siden om en tilpasningstekst som utelukker artikkel 10 nr. 4 fra anvendelse i EØS/EFTA-statene. Bakgrunnen for dette er at bestemmelsen gjelder varemerkeforfalskninger fra tredjeland som er i transitt og lignende tollsituasjoner. EØS/EFTA-statene deltar ikke i EUs tollunion, og EUs avtaler og regelverk knyttet til handelspolitikk overfor tredjeland faller utenfor EØS-avtalens saklige virkeområde. Artikkel 10 nr. 4 viser også til forordning (EU) nr. 608/2013 om tollmyndighetenes håndheving av immaterialrettigheter, som ikke er innlemmet i EØS-avtalen. Når artikkel 10 nr. 4 utelukkes fra anvendelse i EØS/EFTA-statene, betyr dette at merkehaveren ikke på grunnlag av direktivet vil gis en adgang til å gripe inn mot varemerkeforfalskninger i transitt og lignende tollsituasjoner i EØS/EFTA-statene. I proposisjonen foreslås det å innføre lignende regler i varemerkeloven på fritt grunnlag.

For øvrig inneholder beslutningen fra EØS-komiteen bare enkelte tekniske tilpasninger som er nødvendige når direktivet skal gjelde for EØS/EFTA-statene, på grunn av forskjeller mellom EU-systemet og EØS-avtalen. Dette innebærer at henvisninger til unionsretten er-

stattes med henvisninger til EØS-regelverk og nasjonal rett. I tillegg utelukkes bestemmelsene om EU-varemerker fra anvendelse i EØS/EFTA-statene, ettersom regelverket om EU-varemerker etter varemerkeforordningen ikke er del av EØS-avtalen.

Proessen med å innlemme direktivet i EØS-avtalen har trukket ut i tid av ulike grunner. EØS-komiteen fattet beslutning 7. februar 2020 om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalens vedlegg XVII. Siden direktivet krever lovendringer, har Norge tatt konstitusjonelt forbehold etter EØS-avtalen artikkel 103, slik at beslutningen først blir bindende etter at Stortingets samtykke er innhentet i tråd med Grunnloven § 26 andre ledd.

EØS-komiteens beslutning nr. 27/2020 av 7. februar 2020 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett) inneholder en fortale og fire artikler. I fortalen vises det til EØS-avtalen artikkel 98, som gir EØS-komiteen kompetanse til å beslutte endringer i vedlegg XVII.

Beslutningen artikkel 1 nr. 1 fastsetter at rettsaken skal innlemmes i EØS-avtalens vedlegg XVII i nytt nr. 14, og angir de tilpasningstekster som er vedtatt.

Artikkel 1 nr. 2 fastsetter at teksten i nr. 9 h, som gjennomfører varemerkedirektivet 2008, oppheves.

Artikkel 2 fastslår at den norske og islandske oversettelsen av direktivet skal kunngjøres i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende og gis gyldighet.

Artikkel 3 regulerer når beslutningen trer i kraft.

Artikkel 4 fastslår at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen og i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Gjennomføringsfristen for EU-medlemsstatene løp ut 14. januar 2019, med unntak av fristen for å innføre en ordning med administrativ overprøving, og lovgivningen som gjennomfører direktivet, vil derfor tre i kraft senere i EØS/EFTA-statene enn i EU-medlemsstatene. Departementet tar sikte på at lovendringene settes i kraft når det er mottatt beskjed fra EFTA-sekretariatet om at de konstitusjonelle forbehold er trukket, slik at beslutningen fra EØS-komiteen kan tre i kraft. Dette skal normalt skje innen seks måneder etter EØS-komiteens vedtak, jf. EØS-avtalen artikkel 103 nr. 3.

EØS-komiteens beslutning og direktivet i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Forholdet til norsk rett

Det nye varemerkedirektivet vil kreve en rekke endringer i varemerkeloven og varemerkeforskriften. Det dreier seg i stor grad om modernisering og klargjøring av gjeldende rett, som tar sikte på å gjøre varemerkesystemet mer brukervennlig og effektivt. Det foreslås som følge av direktivet å innføre nye regler om adgang til særskilt pantsettelse av og utlegg i registrerte varemerker, som foreslås tatt inn i panteloven. Dette vil være positivt for norsk næringsliv. Norsk rett gir allerede ad-

gang til administrativ overprøving i tråd med direktivets krav, der varemerkeregistreringer kan kjennes ugyldige og slettes ved avgjørelse av Patentstyret. For norske foretak med virksomhet i andre EØS-stater vil det imidlertid være gunstig at dette innføres i de landene der en slik ordning ikke allerede eksisterer.

Behovet for lovendringer som følge av direktivet er nærmere behandlet i punkt 5 til 15 i proposisjonen.

Høringsinstansene er gjennomgående positive til det nye varemerkedirektivet. Det vises til egen innstilling om lovsaken.

Økonomiske og administrative konsekvenser er omtalt i pkt. 21 i proposisjonen.

Tiltredelse til Singaporetraktaten

Nærmere om Singaporetraktaten

Singaporetraktaten om varemerkerett 27. mars 2006 har 32 artikler. I tillegg er det fastsatt et sett med regler som utfyller traktatens bestemmelser, og en erklæring fra diplomatkonferansen der traktaten ble vedtatt. Erklæringen klargjør enkelte forhold knyttet til forståelsen av traktaten og inneholder i tillegg bestemmelser om bistand til utviklingsland med gjennomføring av traktaten. Traktaten, reglene og erklæringen fra diplomatkonferansen følger som trykte vedlegg til proposisjonen, i offisiell engelsk versjon og uoffisiell norsk oversettelse.

Forholdet til norsk rett

Norsk varemerkelovgivning oppfyller i alt vesentlig kravene i Singaporetraktaten og de utfyllende reglene. Gjennomgående oppstilles færre formkrav til søknader og andre kommunikasjoner som innleveres til Patentstyret, enn det traktaten åpner for. I norsk rett er det åpnet for elektronisk kommunikasjon med Patentstyret gjennom Altinn. Norsk rett har også mindre omfattende krav ved anmerkning av endringer i eierforhold, overdragelser og lisenser enn traktaten åpner for. Det er bare på enkelte mindre punkter at det er behov for lov- eller forskriftsendringer.

Traktaten innebærer at flere tyngende formelle krav til varemerkesøknader forbyr, noe som gjør registreringsprosessen enklere og mer forutsigbar. Dette har liten betydning for norsk rett isolert sett, slik at det ikke vil ha store konsekvenser for norsk næringsliv, hva gjelder den nasjonale søknads- og registreringsprosessen for varemerker, om Norge ikke tiltrer traktaten. For norske foretak som opptre internasjonalt, vil likevel det bidrag traktaten gir til harmonisering av regelverk og regelforenkling, være fordelaktig. Ved å bidra til oppslutning om traktaten kan Norge bidra til å påvirke ytterligere land til å slutte seg til den.

Siden Norge ikke har undertegnet traktaten, skal den tiltres og ikke ratifiseres, jf. artikkel 26. Tiltredelsen vil tre i kraft tre måneder etter deponering av tiltredel-

sesdokumentet, jf. artikkel 28 nr. 3. Det er ikke aktuelt å ta reservasjoner etter artikkel 29, idet norsk rett ikke inneholder bestemmelser som gir behov for noen av reservasjonene artikkel 29 åpner for.

Ettersom Svalbard og Jan Mayen er underlagt norsk suverenitet og utgjør deler av riket etter Grunnloven § 1, vil folkerettslige avtaler Norge inngår, omfatte Svalbard og Jan Mayen, med mindre det gjøres særskilt unntak. Departementet ser ikke behov for å gjøre noe unntak ved tiltredelsen til Singaporetraktaten, ettersom varemerkeloven allerede gjelder på Svalbard og Jan Mayen, jf. forskrift 21. juni 2019 nr. 801.

For å oppfylle regel 9 til Singaporetraktaten foreslår departementet en endring i varemerkeloven § 80, slik at den absolutte fristen for å be om at saken tas under behandling etter fristoversittelse, forlenges fra fire til seks måneder.

Det vises til egen innstilling om lovsaken. Økonomiske og administrative konsekvenser er omtalt i pkt. 21 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at det i proposisjonen bes om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2015/2436 (nytt varemerkedirektiv) og samtykke til tiltredelse av Singaporetraktaten av 27. mars 2006 om varemerkerett.

Komiteen viser til at det nye varemerkedirektivet erstatter varemerkedirektivet fra 2008, som allerede er innlemmet i EØS-avtalen. Komiteen viser til at i likhet med forrige direktiv gjelder det nye direktivet særlig vilkårene for enerett til varemerker ved registrering og innholdet i denne eneretten samt bruksplikt for registrerte varemerker.

Komiteen viser til at varemerkelovtraktaten ble vedtatt 27. oktober 1994 i regi av WIPO. Traktaten tar sikte på forenkling av formelle krav og å senke kostnadene ved varemerkeregistreringer. Den materielle varemerkeretten reguleres ikke. Det er senere utarbeidet en revidert traktat, Singaporetraktaten av 27. mars 2006. Komiteen viser til at også denne traktaten harmoniserer formelle krav og saksbehandlingsregler for søkna-

der og varemerkeregistreringer. Singaporetraktaten trådte i kraft 16. mars 2009, og per februar 2020 hadde 50 parter sluttet seg til traktaten, blant annet alle de øvrige nordiske landene.

Komiteen viser til at gjennomføringen av det nye varemerkedirektivet opplyses å ville gi modernisering og ytterligere harmonisering av varemerkeregelverket i EØS-området, noe som vil virke positivt for næringslivet. Det blir også enklere for næringsdrivende som driver virksomhet i flere EØS-stater, å forholde seg til regelverket. Dette er gunstig for både store og små bedrifter.

Komiteen merker seg at Norge og de øvrige EØS/EFTA-statene har fått gjennomslag for at artikkel 10 nr. 4 i direktivet om varemerkeforfalskning i transitt ikke anses som EØS-relevant og derfor ikke skal gjelde for EØS/EFTA-statene.

Komiteen viser til at det opplyses at endringene til gjennomføring av direktivet innebærer en klargjøring av hva som allerede følger av EU-domstolens praksis, noe som kan være hensiktsmessig for å lette forståelsen av regelverket for brukerne og dermed gi besparelser for disse.

Komiteen viser til at høringsinstansene er positive til det nye varemerkedirektivet. Komiteen merker seg at Patentstyret peker på at det er viktig å sikre sammenheng mellom internasjonal utvikling og nasjonal lov. Komiteen merker seg videre at Advokatforeningen viser til at økt rettsenhet med andre land er viktig for at det industrielle rettsvernet skal være like godt her i landet som i våre naboland og i EU, og viser også til at harmonisering er viktig av hensyn til det frie varebyttet og for å sikre forutberegnelighet i internasjonal handel og ved grensekryssende etableringer.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 43 LS (2019–2020) og har ingen ytterligere merknader.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 27/2020 av 7. februar 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2015/2436 (nytt varemerkedirektiv).

II

Stortinget samtykker til tiltredelse til Singaporetraktaten 27. mars 2006 om varemerkerett.

Oslo, i næringskomiteen, den 12. mai 2020

Geir Pollestad
leder

Margunn Ebbesen
ordfører